Sorgulanamayan Tanık Beyanı

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Anayasa Mahkemesi Birinci Bölüm	17.06.2026	İhlal

ESAS NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2019/42466	Anayasa m.36, 6216 s.K. m.50

ÖZET

Beyanları mahkûmiyete belirleyici ölçüde esas alınan tanık duruşmada ya da SEGBİS ile dinlenmemiş, yüzleştirme talebi reddedilmiştir. AYM; geçerli neden gösterilmediğini ve karşı dengeleyici güvence sağlanmadığını belirterek tanık sorgulama hakkının ihlaline ve yeniden yargılamaya karar vermiştir.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/sorgulanamayan-tanik-beyani-aym-2019-42466/ →

Karar metni

Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

ANAYASA MAHKEMESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

(isim yayımlanmamıştır) BAŞVURUSU

(Başvuru Numarası: 2019/42466)

Karar Tarihi: 17/6/2026

Karar Veren Birim: Birinci Bölüm

Sonuç: Esas (İhlal)

Başkan : (isim yayımlanmamıştır)

Üyeler : (isim yayımlanmamıştır), (isim yayımlanmamıştır), (isim yayımlanmamıştır), (isim yayımlanmamıştır)

Raportör : (isim yayımlanmamıştır)

Başvurucu : (isim yayımlanmamıştır)

Vekili : (isim yayımlanmamıştır)

I. BAŞVURUNUN ÖZETİ

1. Başvuru, beyanları belirleyici ölçüde hükme esas alınan tanığın başvurucu tarafından sorgulanmasına imkân verilmemesi nedeniyle tanık sorgulama hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir. Başvuruda, başkaca temel hak ve özgürlüklerin ihlal edildiği iddiaları da bulunmaktadır.

2. Başvurucu 1985 doğumlu olup bireysel başvuru konusu olayların geçtiği tarihte Sayıştay denetçisi olarak görev yapmaktayken kamu görevinden çıkarılmıştır. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, Sayıştayda görev yapan ve aralarında başvurucunun da bulunduğu şüpheliler hakkında Fetullahçı Terör Örgütü/Paralel Devlet Yapılanmasına (FETÖ/PDY) üye oldukları şüphesiyle soruşturma başlatmıştır. Başvurucu hakkındaki soruşturma, aynı suçtan Başsavcılıkta şüpheli sıfatıyla ifadesi alınan M.T. ile Kocaeli Cumhuriyet Başsavcılığınca yürütülen soruşturma sırasında şüpheli sıfatıyla ifadesi alınan H.Ö.nün başvurucu hakkındaki anlatımları ile başvurucuyu kendilerine gösterilen fotoğraflar üzerinden teşhis etmelerine ve başvurucunun ByLock tespit ve değerlendirme tutanağı doğrultusunda ByLock programını kullandığına dair tespitlere dayalı olarak yürütülmüştür.

3. M.T. Başsavcılıkta şüpheli sıfatıyla alınan ifadesinde 2015 yılının Temmuz ayında Sayıştay denetçi yardımcısı adayı olarak göreve başladıktan sonra kendisine gösterilen fotoğraflar üzerinden teşhis ettiği M.A.nın kendisini örgüt adına bir süre takip ettiğini, sonrasında başvurucunun kendisiyle iletişime geçip akşam yemeğine davet ettiğini, yemek sırasında yanlarına M.A.nın geldiğini, aralarında başlayan konuşma sırasında başvurucunun M.A.ya kendisi hakkında "Bunu da grubumuza dahil edelim mi?" diye sorduğunu, M.A.nın ise "Daha erken." diye cevapladığını, sonraki günlerde başvurucunun kendisini sık olmamakla birlikte arayıp görüşme teklif ettiğini ancak başvurucunun tekliflerini reddettiğini ileri sürmüştür.

4. Başvurucu, Başsavcılıkta alınan savunmasında 2012 yılında üniversiteden mezun olduktan sonra 2014 yılında Sayıştay denetçi yardımcısı olarak göreve başladığını, öğrencilik yıllarında FETÖ/PDY tarafından sohbet adı altında düzenlenen toplantılara katılmadığını, örgüte ait evlerde de kalmadığını ve FETÖ/PDY ile herhangi bir irtibatının bulunmadığını beyan etmiştir.

5. Başvurucu, tutuklanması talebiyle sevk edildiği sorgusunda ise bu ifadesinden farklı olarak;

i. Üniversitede okuduğu süreçte örgüte ait öğrenci yurtlarında ya da evlerinde gerçekleştirilen sohbet adı altındaki toplantılara iki veya üç kez katıldığını, bu toplantılara kendisini kimin çağırdığını, toplantılara kimlerin katıldığını ve toplantı yapılan yerlerin adreslerini hatırlamadığını,

ii. ByLock isimli programı kimsenin tavsiyesi olmaksızın Google Play adlı uygulama mağazası üzerinden telefonuna yüklediğini ve program üzerinden sadece normal kabul edilebilecek sohbetler yaptığını ancak programı uzun süredir kullanmadığını,

iii. Kod adı kullanmadığını, kendisi hakkında beyanda bulunan M.T. ile Sayıştay mülakatı sırasında tanıştığını, sonrasında o ve M.A. ile birlikte yemek yediklerini, yemek sırasında normal konuşmalar

yapıldığını, yemek sırasında M.T. hakkında M.A. ile özel bir konuşma yapmadığını savunmuştur.

6. Soruşturmanın tamamlanması üzerine Başsavcılık 3/11/2017 tarihinde başvurucu hakkında terör örgütüne üye olma suçundan cezalandırılması talebiyle iddianame düzenlemiş; iddianamede M.T. ile H.Ö.nün başvurucunun örgütle irtibatına dair ifadelerinin yanı sıra sisteme giriş yapıp mesaj ve mail alıp göndermek suretiyle ByLock programını kullandığına dair tespite dayanarak atılı suçu işlediği kanaatine ulaşmıştır. Anılan iddianameye göre Kocaeli Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından H.Ö. hakkında yürütülen soruşturma sırasında bu kişinin şüpheli sıfatıyla alınan ifadesinin başvurucuyla ilgili kısımları şöyledir:

"Evde benimle birlikte 5 kişi idik. Bizden sorumlu Sayıştay Denetçisi olan (isim yayımlanmamıştır) isimli şahıs ilgileniyordu, bu şahıs haftada bazen 2 haftada bir eve gelir kaç sayfa Risale okuduğumuzu Fetullah Gülen Kitabı okuduğumuzu sorar bir çizelgeye not alır giderdi. Bu evde de normal sohbet toplantıları yapılır, Risalei nurdan Kuran-ı Kerimden Fetullah Gülen kitaplarından okunur ve videoları izlenirdi. Evde bulunan Sayıştay Denetçisi olan (isim yayımlanmamıştır) isimli şahıs benim söylemlerime karşı 'Sen ne biçim konuşuyorsun Hoca Efendinin ve Cemaatinin bir üyesi olmazsın bir daha söylemlerine dikkat et Hoca Efendi şu an senden yarın bir memur olduğunda bir belge istese vermeyecek misin?' demesi üzerine tartışma büyüdü ve bu şahısla sözlü münakaşa yaşadım ve evden ayrılmak istediğimi KPSS'ye İstanbul ilinde bulunan ikametimde çalışacağımı söyleyip ayrılacaktım ki 'Neden hemen kızıyorsun biz seninle görüşmek istiyoruz kalmanı istiyoruz' dedi ben de teklifini kabul etmeyip evden ayrılacağımı söyleyince beni odaya çekerek elimdeki telefonu Whatsapp gibi bir program olduğunu bu programı telefonuma kurmamı ve bundan sonra bu program üzerinden görüşmek istediğini söyledi ben de o an için cep telefonumu kendisine verdim telefonuma bir program yükledi ve bana geri verdi. Bana Bylock isimli iletişim programını yükledikten sonra bana Sayıştay Denetçisi olan (isim yayımlanmamıştır) isimli şahıs ile 3-4 kez yazışma yaptık. Yazışmalarımızın içeriğinde dersler ile ilgiliydi ve bazen de dini konulardan mesaj geliyordu başkaca herhangi bir mesaj gelmedi. Bylock isimli iletişim programında (isim yayımlanmamıştır) isimli şahısla görüşmem vardır başkaca birileriyle görüşmem mevcut değildir, içeriği incelendiğinde görülecektir. Sayıştay Denetçisi olan (isim yayımlanmamıştır) isimli şahsın açık kimlik bilgilerini bilmiyorum, fakat resmini gördüğümde bu şahsı tanırım, Bylock isimli iletişim programını da yukarıda anlattığım gibi Sayıştay Denetçisi (isim yayımlanmamıştır) isimli şahıs tarafından telefonuma yüklenmiştir [...] Sayıştay Denetçisi (isim yayımlanmamıştır) olarak bildiğim siz görevliler tarafından resmini göstermiş olduğunuz (isim yayımlanmamıştır) olarak net ve kesin bir şekilde teşhis ettim."

7. Ankara 18. Ağır Ceza Mahkemesinde (Mahkeme) görülen yargılama sırasında tanık sıfatıyla ve istinabe yoluyla ifadesi alınan H.Ö. başvurucu hakkındaki beyanlarını tekrarlamıştır.

8. Yargılamanın 8/3/2018 tarihli ilk celsesinde başvurucu ile M.T. duruşmada hazır edilmiştir. Yargılama sırasında M.T.nin tanık sıfatıyla ifadesi alınmış, ayrıca başvurucuya ByLock tespit ve değerlendirme tutanağında yer alan ByLock verileri ile tanık H.Ö.nün istinabe yoluyla alınan ifadeleri okunmuştur. Tanık M.T. ifadesinde önceki beyanlarını tekrar etmiştir. Başvurucu ise savunmasında,

i. Tutuklanması talebiyle sorguya sevk edilmeden önce kendisine suçunu kabul edenlerin tutuklanmadığının belirtilmesi üzerine gerçeğe aykırı olarak sohbetlere katıldığını ve ByLock programını kullandığını söylediğini ancak bu yöndeki kabulünün gerçek olmadığını,

ii. ByLock tespit ve değerlendirme tutanağındaki arkadaş listesi (roster) kayıtlarında adları geçen kişiler ile arkadaş olduğunu ancak ByLock içeriklerinin kendisine ait olmadığını ve bu programı kullanmadığını,

iii. Tanık M.T. ile işyerinden tanıştıklarını ve onun birlikte yemek yediklerine dair anlatımı dışındaki beyanlarının doğru olmadığını, tanık H.Ö.yü tanımadığını ve suçlayıcı beyanlarının gerçeği yansıtmadığını ifade etmiş ve tanık H.Ö. ile yüzleşmek istediğini, bu nedenle tanığın bir sonraki celsede hazır edilmesini talep etmiştir.

9. Mahkeme, celse sonunda verdiği ara kararla başvurucunun tanık H.Ö. ile yüzleştirilmesine dair talebini dosyaya bir yenilik katmayacağından bahisle reddetmiştir.

10. Başvurucu, Başsavcılığın esas hakkındaki mütalaasına karşı 9/5/2018 tarihli celsede alınan savunmasında -diğerlerinin yanı sıra- tanık H.Ö. ile aynı celsede yüzleştirilmeye yönelik talepte bulunduğunu ancak bu talebin reddedildiğini vurguladıktan sonra tanık H.Ö.yü tanımadığına ve onun suçlayıcı anlatımlarını kabul etmediğine dair beyanlarını yinelemiştir. Yargılama sonucunda Mahkeme, başvurucunun atılı suçu işlediği sonucuna ulaşmış ve suça ilişkin temel cezayı alt sınırdan uzaklaşarak belirlemiş; başvurucunun neticeten 7 yıl 6 ay hapis cezasıyla cezalandırılmasına karar vermiştir. Mahkemenin gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Sanığın şifreli mesaj ve görüşme programı olan bylock isimli programını [...] numaralı GSM hattı ile aktif bir şekilde kullandığının her türlü şüpheden uzak olarak tespit edildiği, Bylock tespit edilen hattın kendisine ait olduğunu kabul ettiği, örgüt içerisinde 'Metin' kod ismini kullandığı, örgüt evlerinde ve sınav evlerinde sorumlu olduğu, örgüte itaat etmeyen kişilere 'sen ne biçim konuşuyorsun, hoca efendinin ve cemaatinin bir üyesi olamassın, bir daha söylemlerine dikkat et, hoca efendi şuan senden yarın bir memur olduğunda bir belge istese vermeyecek misin' şeklinde uyarılarda bulunduğu anlaşılmakla, sanığın oluşa aykırı düşen, gerçekleri yansıtmayan, kendini suçtan kurtarmaya matuf savunmasına itibar edilmemiş, sanığın yukarıda belirtilen eylemleri bir bütün olarak değerlendirildiğinde; [...] Fetullahçı Terör Örgütü/Paralel Devlet Yapılanması (FETÖ/PDY) isimli silahlı terör örgütünün hiyerarşik yapısı içerisine dahil olmak suretiyle üzerine atılı silahlı terör örgütüne üye olma suçunu işlediği dosya kapsamından anlaşılmıştır. [...] FETÖ/PDY silahlı terör örgütünün ülke ve dünya çapında gerçekleştirdiği örgütlenme itibariyle ortaya koyduğu tehlikenin ağırlığı, sanığın bu örgütteki konumu, Bylock kullanım yoğunluğu, aleyhine delil durumu, eylemlerinin niteliği değerlendirilerek alt sınırdan uzaklaşılarak ceza tertibine gidilmiştir."

11. Başvurucu, Mahkeme kararına karşı -diğerlerinin yanı sıra- beyanlarının hükme esas alındığını belirttiği tanık H.Ö.yü sorgulayamadığını da ileri sürerek istinaf kanun yoluna başvurmuş; Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 21. Ceza Dairesi (Daire) istinaf talebini 14/1/2019 tarihinde esastan reddetmiştir. Başvurucu, benzer itirazlarını yineleyerek Daire kararına karşı temyiz kanun yoluna başvurmuş; (kapatılan) Yargıtay 16. Ceza Dairesi 2/10/2019 tarihinde Daire kararını onamıştır.

12. Başvurucu, nihai kararı 3/12/2019 tarihinde öğrendikten sonra 27/12/2019 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

13. Komisyon, başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar vermiştir.

II. DEĞERLENDİRME

A. Tanık Sorgulama Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

14. Ödeme gücünden yoksun olduğunu belirten başvurucunun adli yardım talebinin kabulüne karar verilmesi gerekir ((isim yayımlanmamıştır) [2. B.], B. No: 2012/1181, 17/9/2013).

15. Başvurucu, beyanları mahkûmiyet hükmüne belirleyici ölçüde esas alınan tanık H.Ö.nün duruşmada dinlenmemesi nedeniyle tanığa soru sorma imkânı elde edemediğini belirterek tanık sorgulama hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

16. Adalet Bakanlığı (Bakanlık) görüşünde, başvurucu müdafiinin istinabe yoluyla dinlenen tanık H.Ö.nün dinleneceği duruşmaya katılma ya da sorulmasını istediği soruları yazılı olarak bildirme imkânlarından faydalanmadığı belirtilmiş; ayrıca tanık H.Ö.nün ifadesinin kendisine yemin ettirilerek alındığı ve başvurucu hakkında teşhise ve somut olgulara dayalı anlatımlarda bulunduğu ileri sürülmüştür. Bununla birlikte tanık H.Ö.nün beyanlarının belirleyici ölçüde hükme esas da alınmadığı vurgulanmış ve sonuç olarak başvurucunun tanık sorgulama hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddialarının kabul edilemez olduğu değerlendirilmiştir.

17. Başvurucunun iddiaları, adil yargılanma hakkı kapsamındaki tanık sorgulama hakkı yönünden incelenmiştir.

18. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan tanık sorgulama hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

19. Anayasa Mahkemesi, birçok kararında tanık kavramını sanığa isnat edilen fiil hakkında bilgi veren herhangi bir kişi şeklinde özerk olarak yorumlamış ve tanık sorgulama hakkı ile ilgili ilkeleri belirlemiştir. Anayasa Mahkemesi, tanık sorgulama hakkıyla ilgili olarak verdiği kararlarında somut bir yargılama öncesinde veya haricinde elde edilen tanık beyanlarının delil olarak kabulünün yargılamanın adilliğine zarar verip vermediğini değerlendirmek için üç aşamalı bir test uygulanması gerektiğini ifade etmektedir. Buna göre ilk olarak tanığın mahkemede hazır edilmemesinin geçerli bir nedeninin varlığına bakılmalıdır. Ancak buna ilişkin geçerli bir nedenin ortaya konulmamış olması, tanık sorgulama hakkının ihlal edildiğinin kabul edilmesi için yeterli değildir. İkinci olarak sanığın sorgulama veya sorgulatma imkânı bulamadığı tanık tarafından verilen beyanın mahkûmiyetin dayandığı tek veya belirleyici delil olup olmadığı değerlendirilmelidir. Sorgulama veya sorgulatma imkânı tanınmayan tanığın beyanının tek veya belirleyici delil olduğunun tespit edilmesi durumunda ise üçüncü aşama olarak savunma tarafının maruz kaldığı bu zorlukların telafi edilmesi amacıyla yeterli düzeyde karşı dengeleyici güvenceler sağlayan bir usulün yürütülüp yürütülmediği ortaya konulmalıdır.

20. Somut olayda Mahkemece tanık H.Ö.nün kendisi hakkında ayrı yürütülen soruşturma sırasında verdiği başvurucu aleyhindeki ifadeleri ile istinabe yoluyla alınan beyanları başvurucuya okunmuş ancak tanığın duruşmada dinlenilmesine ilişkin herhangi bir çaba gösterilmemiştir. İlgili duruşma tutanağı ve gerekçeli kararda da tanığın Mahkemede hazır edilememesinin veya aynı anda görüntülü ve sesli iletişim tekniğinin kullanılması suretiyle dinlenmemesinin hangi geçerli nedene dayandığına ilişkin bir açıklamaya yer verilmemiştir. Ancak buna ilişkin geçerli bir nedenin ortaya konulmaması, tanık sorgulama hakkının ihlal edildiğinin kabul edilmesi için yeterli değildir. İkinci olarak hükmün tek başına veya belirleyici ölçüde başvurucunun sorgulama veya sorgulatma imkânına sahip olmadığı tanıklar tarafından verilen ifadeye dayalı olup olmadığı ortaya çıkarılmalıdır.

21. Testin ikinci aşaması uygulanırken delilin tekliğinden o delilin sanık aleyhine yegâne delil olması, delilin belirleyiciliğinden ise davanın sonucunu ağırlıklı olarak etkileme eğilimi olan delil anlaşılmalıdır. Belirtilmelidir ki bir delilin belirleyici olup olmadığı, sadece başvurucunun mahkûmiyeti yönünden değil temel cezanın alt sınırdan uzaklaşılarak tayin edilmesi açısından da dikkate alınmalıdır. Aksi hâlde suçun sübutu tespit edilerek mahkûmiyete karar verilmesi dışındaki sonuçlar yönünden adil yargılanma güvenceleri anlamsızlaşır. Bu bakımdan mahkûmiyet hükmünün yalnızca sorgulanmamış tanığın ifadesine dayandığı veya cezanın alt sınırdan uzaklaşılmasında sadece sorgulanmamış tanığın ifadesine dayanıldığı bir durumda delilin tek olduğu söylenebilir. Buna karşılık mahkûmiyet hükmü kurulurken veya cezanın alt sınırdan uzaklaşılmasında sorgulanmamış tanığın ifadesinin yanında başka delilin/delillerin de bulunduğu ancak bu delilin/delillerin ağırlığının sorgulanmamış tanığın ifadesine nazaran daha az olduğu hâllerde sorgulanmamış tanığın ifadesinin belirleyici delil olduğu söylenebilir. Diğer delillerin ispat gücünün sorgulanmamış tanığın ifadesine nazaran daha yüksek olduğu hâllerde sorgulanmamış tanığın ifadesinin belirleyici delil olduğunun kabulü mümkün olmayacaktır.

22. Duruşmada sorgulanmayan tanıkların ifadesinin tek veya belirleyici delil olup olmadığı hususu, öncelikle mahkûmiyet gerekçesine bakılarak tespit edilir. Bu açıdan mahkemenin sorgulanmamış tanıkların ifadelerinin ağırlık derecesini gerekçeli kararda tartışmış olması beklenir. Ancak gerekçeli kararda bu tartışmanın yapılmadığı veya mahkemenin yaptığı değerlendirmenin bariz takdir hatası veya açık keyfîlik içerdiği hâllerde Anayasa Mahkemesinin kendisi bu değerlendirmeyi yapacaktır.

23. Anayasa Mahkemesi, (isim yayımlanmamıştır) ([GK], B. No: 2020/31370, 25/9/2025) kararında başvurucunun ByLock programını kullandığına dair tespitin terör örgütüne üye olma suçundan kesinleşen mahkûmiyet kararında belirleyici delil olarak kabul edildiği somut olayda, kişilerin örgüt talimatı ile ByLock ağına dâhil olduğunun ve gizliliği sağlamak için haberleşme amacıyla kullandıklarının belirlenmesi açısından Yargıtayın ilkesel olarak ortaya koyduğu ve yapılmasını gerekli gördüğü araştırmaların yerine getirilmediği kanaatine ulaşmıştır. Anayasa Mahkemesi, anılan kararda başvurucunun -ByLock programını kullanmadığına yönelik itirazının yanı sıra- anılan programı örgütsel iletişim amacıyla kullanmadığına dair iddiasının kararın sonucunu değiştirebilecek nitelikte bir iddia olduğu ancak yargı makamları tarafından bu iddia hakkında somut bir değerlendirmede bulunulmadığı, bu eksikliğin kanun yolu incelemeleri sırasında da telafi edilmediği kanaatine varmıştır. Anayasa Mahkemesi, bu nedenle başvurucunun

mahkûmiyeti için gerekli olan yeterli gerekçenin ortaya konulamadığını değerlendirmiş ve ihlal sonucuna ulaşmıştır.

24. Anayasa Mahkemesi, benzer şekilde (isim yayımlanmamıştır) kararına konu olayda, başvurucunun ByLock programını kullandığının teknik verilerle ispat edilmesine dair tespitlere yönelik itirazlarına ek olarak ByLock tespit ve değerlendirme tutanağında yer alan yazışma ve e-posta verilerinin örgütsel nitelikte olup olmadığına, dolayısıyla bu programın örgütsel iletişimi sağlamak amacıyla kullanılıp kullanılmadığına dair herhangi bir değerlendirmede bulunulmamasını da ele almıştır. Anayasa Mahkemesi, anılan kararda -diğerlerinin yanı sıra- başvurucunun ByLock programını örgütsel iletişim amacıyla kullanmadığına dair iddiasının kararın sonucunu değiştirebilecek nitelikte olduğu hâlde mahkûmiyet gerekçesinde bu iddia hakkında somut bir değerlendirmede bulunulmadığı, bu eksikliğin kanun yolu incelemeleri sırasında da telafi edilmediği kanaatine varmıştır. Anayasa Mahkemesi, bu nedenle başvurucunun mahkûmiyeti için gerekli olan yeterli gerekçenin ortaya konulamadığını değerlendirmiş ve ihlal sonucuna ulaşmıştır ([GK], B. No: 2019/6030, 24/2/2026).

25. Somut olayda Mahkemenin mahkûmiyet gerekçesinde tanık M.T.nin beyanlarına değinmediği, başvurucunun ByLock programını kullandığının teknik verilerle ispatlandığı sonucuna ulaşmışsa da ByLock tespit ve değerlendirme tutanağında yer aldığını belirttiği yazışma ve e-posta verilerinin örgütsel nitelikte olup olmadığına, dolayısıyla bu programın örgütsel iletişimi sağlamak amacıyla kullanılıp kullanılmadığına dair herhangi bir değerlendirmede bulunmadığı anlaşılmaktadır. Bu durumda gerekçeli karar içeriği ve hükme esas alınan deliller ile Anayasa Mahkemesinin yukarıda yer verilen kararlarındaki değerlendirmeler gözönüne alındığında duruşmada tanık olarak dinlenmeyen H.Ö.nün başvurucu hakkındaki kod adı kullandığına, örgüt ve sınav evlerinden sorumlu olduğuna ve örgüte itaat etmeyen kişileri uyardığına dair beyanlarının başvurucunun terör örgütüne üye olma suçunu işlediği yönündeki kanaatin oluşmasında önemli ölçüde dikkate alındığı sonucuna ulaşmak mümkündür. Diğer bir ifadeyle sorgulama imkânı tanınmayan tanık H.Ö.nün ifadelerinin mahkûmiyet kararına götüren tek olmasa da belirleyici nitelikte delil olduğunun kabul edilmesi gerekmektedir.

26. Yargılama sürecinde başvurucuya olayları kendi bakış açısına göre anlatma ve delillerini sunma imkânı tanınmıştır. Buna ek olarak hükme ulaşılırken sorgulanmamış tanığın beyanı dışında başka delillere de dayanılmıştır. Ancak Mahkemenin yargı çevresi dışındaki tanığı başvurucunun da tanığa soru sormasına imkân sağlayacak şekilde Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi (SEGBİS) gibi vasıtalarla neden dinlemediğine ilişkin bir bilgi ve belgeye ulaşılamamıştır. Tanığın soruşturma evresinde alınan beyanları dosya arasına alınmış ve kovuşturma evresinde de ifadesi istinabe yoluyla alınmış ise de başvurucu, tanığın beyanlarının tespiti sırasında hazır bulunmadığından ses ve görüntü nakli yoluyla da olsa onları sorgulayamamış; sorulan sorulara verdiği cevaplar hakkında izlenim edinme fırsatı elde edememiştir. Bu yüzden tanığın tepkileri konusunda Mahkemenin dikkati çekilememiş, tanığın beyanlarının doğruluğu ve güvenilirliği test edilememiştir. Mahkeme de tanık beyanda bulunurken tepkileriyle ilgili olarak izlenim edinememiştir. Öte yandan hükme ulaşılırken sorgulanmamış tanığın beyanı dışında başka delillere de dayanılmış olmasının beyanları belirleyici ölçüde mahkûmiyete temel alınan tanığı

sorgulama imkânı tanınmaması nedeniyle savunma makamının maruz kaldığı sınırlamayı telafi ettiğini söylemek de mümkün görünmemektedir. Sonuç olarak güvenilirliği ve doğruluğu test edilmemiş tanık beyanları, belirleyici ölçüde hükme esas alındığı hâlde savunmanın karşılaştığı zorlukları telafi edecek karşı dengeleyici güvencelerin sağlanmadığı anlaşılmıştır. Bu bağlamda tanık H.Ö.nün duruşmada veya SEGBİS yoluyla dinlenmemesinin bir bütün olarak yargılamanın hakkaniyetini zedelediği sonucuna ulaşılmıştır.

27. Açıklanan gerekçelerle başvurucunun Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki tanık sorgulama hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

28. Başvuruda tanık sorgulama hakkının ihlal edildiğine karar verildiğinden kararda varılan sonuca ve uygun görülen giderime göre başvurucunun masumiyet karinesi dışında adil yargılanma hakkına ilişkin diğer şikâyetleri ile suçta ve cezada kanunilik ilkesine ilişkin şikâyetleri hakkında kabul edilebilirlik ve esas yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek olmadığına karar verilmesi gerekir.

B. Suç İsnadına Bağlı Tutma Süreci İtibarıyla Kişi Hürriyeti ve Güvenliği Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

29. Başvurucunun suç isnadına bağlı olarak tutulduğu muhakeme sürecine ilişkin 2018/11717 numaralı bireysel başvuruda dile getirdiği ve kabul edilemez olduğuna karar verilen kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddiası yönünden başvurunun mükerrer başvuru olması nedeniyle reddine karar verilmesi gerekir.

C. Diğer İhlal İddiaları

30. Başvurucunun, yasama ve yürütme organlarında görev alan kişilerin tavırları ve açıklamaları nedeniyle adil yargılanma hakkı kapsamındaki masumiyet karinesinin ihlal edildiğine ilişkin iddiasının ([GK], B. No: 2016/12900, 21/1/2021) kararı; mahkûmiyet kararına bağlı tutma süreci itibarıyla kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddiasının da ([GK], B. No: 2014/5927, 19/7/2018) kararı doğrultusunda açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

III. GİDERİM

31. Başvurucu; ihlalin tespiti, yeniden yargılama yapılması ve 5.000.000 TL manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

32. Başvuruda tespit edilen anayasal hak ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar ve zorunluluk bulunmaktadır. Anayasa'nın 148. ve 153. maddeleri ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. ve 66. maddeleri uyarınca ihlal kararının gönderildiği yargı mercilerinin yapması gereken iş, yeniden yargılama işlemlerini başlatıp Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında belirtilen ilkelere ve gerekçelere uygun biçimde yürütülecek yargılama sonunda hak ihlalinin nedenlerini gidererek yeni bir karar vermektir.

33. Öte yandan hak ihlali kararından Anayasa Mahkemesinin davanın sonucuyla ilgili olarak bir tutum sergilediği sonucu çıkarılmamalıdır. Anayasa Mahkemesince verilen hak ihlali kararı uyuşmazlığın sonuçlarından bağımsız olup davanın kabulüne, reddine ya da beraate veya mahkûmiyete karar verilmesi gerektiği anlamına gelmemektedir. Kural olarak yargılamanın her aşamasında olduğu gibi ihlalin sonuçlarını gidermek üzere yeniden yapılacak yargılama sonunda da delillerin dava ile ilişkisini kurma ve bunları değerlendirip sonuç çıkarma yetkisi ilgili mahkemelere aittir.

34. Tanık sorgulama hakkı, tanığın yargılama evrelerindeki beyanlarının delil değeriyle ilgili bir derecelendirme yapılmasını güvence altına almamaktadır. Diğer bir ifadeyle bu hak, tanığın duruşmadaki beyanlarına üstünlük tanınması gerektiği yönünde bir güvence içermemektedir. Savunmaya duruşmada tanığı sorgulama fırsatı tanındığı ve sanığın diğer haklarına saygı gösterildiği sürece tanığın yargılama evresindeki beyanlarının hangisine itibar edileceği meselesi, karar veren mahkemenin takdirindedir.

35. İhlalin niteliğine göre yeniden yargılama yapılmasının yeterli bir giderim sağlayacağı anlaşıldığından tazminat talebinin reddine karar verilmesi gerekir.

IV. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Adli yardım talebinin KABULÜNE,

B. 1. Tanık sorgulama hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

2. Suç isnadına bağlı olarak tutma süreci itibarıyla kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın mükerrer başvuru olması nedeniyle REDDİNE,

3. Adil yargılanma hakkı kapsamındaki masumiyet karinesinin ve mahkûmiyet kararına bağlı tutma süreci itibarıyla kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddiaların açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

C. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki tanık sorgulama hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

Ç. Suçta ve cezada kanunilik ilkesi ile adil yargılanma hakkı kapsamındaki diğer ihlal iddialarının İNCELENMESİNE GEREK OLMADIĞINA,

D. Kararın bir örneğinin tanık sorgulama hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere Ankara 18. Ağır Ceza Mahkemesine (E.2017/419, K.2018/150) GÖNDERİLMESİNE,

E. Başvurucunun tazminat talebinin REDDİNE,

F. 40.000 TL vekâlet ücretinden oluşan yargılama giderinin başvurucuya ÖDENMESİNE,

G. Ödemenin kararın tebliğini takiben başvurucunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona

erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

Ğ. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 17/6/2026 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.